



Pudelahji 1870. aastast.



Marko Pomerants püüab pöördahjus tasakaalu leida.

Tsemendimuuseumis ootab ees pöördahi

Eile Kundas avatud tsemendimuuseumis saab iga külastaja kogeda tunnet, mis tekib liikumas pöördahjus, ainult et 1800-kraadist kuumust ei pea kannatama.

Aarne Mäe

Virumaa Muuseumidele omaselt pakub ka äsjaavatud Kunda tsemendimuuseum tavaliste stendide kõrval tavatuid atraktsioone. Üks neist ongi pöörlev tellis-seintega tuba, mis annab efekti, nagu liiguks pöörlevas ahjus.

Lisaks sellele saab interaktiivse ülevaate tsemendi tootmisprotsessist kivimite lõhkamisest kuni majade ehitamiseni välja.

Esimesel aastal oodatakse viis tuhat külastajat

Ka on muuseumis täielik ülevaade tsemenditootmise ajaloost meil ja mujal. Saab näha ka kaheksakümnendate aastate lõpust pärit telefonitraate, mis on ümbritsetud paksu tsemendikorruga, mis on tollase tolmusaaste otsene ja ilmekas näide.

Lisaks tsemenditehase naabruses asuvale muuseumile saab külastada ka lähedal asuvaid kunagise tehase varemeid ja pudelahje ning 1893. aastast pärit hüdroelektrijaama tammi.

Sihtasutuse Virumaa Muuseumid juhataja Ants Leemets ütles, et nende eesmärk on saabuval aastal tõmmata Kunda muuseumisse 5000 külastajat. "See pole kerge ülesanne, seda enam, et me ajame kõik inimesed ahju," tõdes Leemets talle omase huumoriga.

Muuseumis saab teada, et juba vanad roomlased oskasid toota tsementi ja valada betooni. "Rooma betooni" tehti vulkaanilisest tuhast juba neljandal sajandil eKr ja seda on kasutatud näiteks Colosseumi ehitusel.

Patendi portlandtsemendile võttis ehitaja Joseph Aspdin 1824. aastal, kui segas kustutatud lupja saviga, põletas seda ahjus ja jahvatas pulbriks.

Leiutaja Thomas Alva Edison leutas aga hõõglambi ja gramofoni kõrval ka pikad pöördahjud.

Kundas algas tsemenditootmine 1870. aastal, mil suurtöös-

tur Girardi ja keemik Lieveri eestvedamisel hakati Kunda jõe äärde pudelahje ehitama. Alkapitaliiks oli tollal 90 000 kuld-rubla.

Kolmas tsemenditehas Venemaal

Tegemist oli kolmanda tsemenditehasega Vene impeeriumis.

1992. aastal moodustati kunagisest Punasest Kundast väliskapitalil põhinev aktsiaselts Kunda Nordic Tsement, kes on suutnud märkimisväärselt vähendada saastava tolmu hulka - kui viisteist aastat tagasi lendas korstnate kaudu õhku 77 500 tonni tolmu aastas, siis mullu oli see number vaid 94 tonni.

Virumaa Muuseumide Toolse piirkonna direktor Uno Trumm ütles, et sihtasutus võttis tsemendimuuseumi haldamise Kunda linnalt üle tänavu maikuus. Esialgu vieks aastaks.

"Näitus pole veel kaugeltki valmis," tähendas muuseumi juht Uno Trumm.

SA Virumaa Muuseumid osakondi on tänavu kokku külastanud üle 92 000 inimese.